

A Fővárosi Ítéltábla a Szabó Balázs Gábor Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szabó Balázs Gábor ügyvéd) által képviselt felperes neve(**felperes címe**) felperesnek – a dr. Sugár Balázs ügyvéd által képviselt **alperes neve** (alperes **címe**) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2017. november 15. napján meghozott 31.G.41.056/2017/12. számú ítélete ellen a felperes részéről 13. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 6350 (hatezer-háromszázötven) forint másodfokú perköltséget és térítsen meg az államnak külön felhívásra 48.000 (negyvennyolcezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 209/A. § (2) bekezdésére alapított keresetével annak megállapítását kérte, hogy tisztességtelenség okán érvénytelen az alperessel 2008. február 29-én létrejött deviza alapú gépjármű-vásárlási célú kölcsönszerződés IV.3. pontjának az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást magában foglaló kitétele. Keresete indokaként előadta, hogy a tájékoztatás nem felel meg a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 203. § (6) bekezdésében és (7) bekezdés a) pontjában foglaltaknak, továbbá a 2/2014. számú Polgári jogegységi határozatban (a továbbiakban: 2/2014. PJE határozat) III. pontjában meghatározott kritériumoknak, így az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára nem volt felismerhető, hogy az árfolyamkockázatnak nincs felső határa és ez kizárólag őt terheli. A tájékoztatás hiányosságából és elégtelenségéből azt a következtetést vonta le, hogy az árfolyamkockázat felperesre való terhelése tisztességtelen, amittől a szerződés még teljesíthető. Álláspontja szerint a szerződés támadott kitétele nem felel meg a 93/13/EGK irányelv 5. cikkében megfogalmazott és később a Ptk. 209. § (4) bekezdésébe is előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének sem.

Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Azzal védekezett, hogy a szerződés IV.3. pontjában a jogszabályi előírásoknak és a 2/2014. PJE határozatban foglaltak megfelelően, egyértelműen és teljes körűen tájékoztatta a felperest a kockázatokról, így arról, hogy a törlesztőrészlet korlátozás nélkül megemelkedhet, a változás mértéke és iránya előre nem

állapítható meg, de annak nincs felső határa. Hivatkozott továbbá arra, hogy a 2008. február 29-i szerződési ajánlatot nem hagyta jóvá, a 2008. május 14-én megkötött szerződéssel jött létre a felek között jogviszony és ennek alapján került sor a kölcsön folyósítására.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest 12.700 forint perköltség alperesnek, míg 36.000 forint feljegyzett kereseti illeték államnak való megfizetésére.

Az ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság a keresetet elsősorban azért nem találta teljesíthetőnek, mert megszűnt és soha hatályba nem lépett szerződés bármely feltétele tisztességtelenségének megállapítására irányuló kereset nyilvánvalóan alaptalan. A keresetlevélhez mellékelte szerződéses okirat szerint a felek között a szerződés ugyan 2008. február 29-én is létrejött, az azonban az alperes jóváhagyásának hiányában nem lépett hatályba, e szerződés alapján folyósításra nem került sor. Miután a szerződésben írtak szerint az ajánlati kötöttség 15 napig állt fenn, a 2008. február 29-i szerződés legkésőbb 2008. március 15-én megszűnt. Ehhez képest a jóváhagyási értesítőben rögzített THM-re és ügyleti kamatra vonatkozó adatok és a jóváhagyott szerződés iktatószáma alapján is egyértelmű, hogy a felek közötti jogviszony valójában a 2008. május 14-i szerződés alapján áll fenn. A létrejött szerződés és a keresetben megjelölt szerződés IV.3. pontjának tartalmi egyezőségére figyelemmel az elsőfokú bíróság a szerződési feltétel érvénytelenségét is vizsgálta.

Abból indult ki, hogy a támadott szerződési feltétel nem a peres felek szerződéses jogait és kötelezettségeit rögzítő feltétel, hanem az árfolyamkockázatot egyébként telepítő, egyéb szerződéses rendelkezésekre figyelemmel a Hpt. előírásainak megfelelően az árfolyamkockázat telepítéséről szóló alperesi tájékoztatás, illetve ennek a felperes általi tudomásulvételét rögzítő nyilatkozat. Ebből következően a Ptk. 209. § (1) bekezdése szerinti általános tisztességtelenségi tényállás a támadott szerződési feltétellel összefüggésben definitív nem is értelmezhető, ezért a megjelölt szerződési feltétel ilyen szempontú vizsgálata fogalmilag kizárt. A szerződési feltétel legfeljebb az árfolyamkockázatot telepítő egyéb, de a perben nem támadott szerződési feltételek tisztességtelenségének vizsgálata esetén, mint a felperesnek nyújtott tájékoztatás lenne értékelhető abban a körben, hogy az árfolyamkockázatot egyébként telepítő rendelkezés világos és érthető volt-e. Ezt az értelmezést támasztja alá a 2/2014. PJE III. pontjában kifejtett érvelés is. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor azt is megállapította, hogy a tájékoztatást tartalmazó feltétel a magyar nyelv szabályai szerint egyértelmű, világos és érthető, abból a 2/2014. PJE III. pontjának előírásával összhangban az átlagos fogyasztó számára is teljesen egyértelmű, hogy a kockázatot a felperes viseli és annak nincs felső határa. Következtetése szerint a devizakockázati tájékoztató mindenben megfelel a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében, valamint a 2/2014. PJE határozatban foglaltaknak.

A pereszes felperest a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíj megfizetésére, míg a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: Kmr.) 13. § (2) bekezdése alapján a feljegyzett kereseti illeték viselésére.

Az ítélet ellen, elsődlegesen annak megváltoztatása és a kereset teljesítése, másodlagosan pedig hatályon kívül helyezése iránt a felperes fellebbezett. Fellebbezése indokaként előadta, hogy az elsőfokú bíróság határozatának meghozatala során figyelmen kívül hagyta a Ptk. 209/A. §-ának (2) bekezdését, a Hpt. 203. § (6) bekezdésében és (7) bekezdés a) pontjában foglaltakat. A kereset alapjául szolgáló indokokat és érveket megismételve kiemelte, hogy a szerződés nem tartalmazza a Hpt. 203. § (6) bekezdésében és (7) bekezdés a) pontjában előírt tájékoztatást. Az alperesnek e szerint ismertetni kellett volna a felperest terhelő árfolyamkockázatot és fel kellett volna tárnia

annak hatását a tőkére nézve. A szerződés támadott kikötése szerint a felperes ugyan tudomásul vette a tájékoztatást, az alperes azonban nem bizonyította, hogy a kockázat feltárása a Hpt. 203. §-ában megkövetelt módon és a 2/2014. PJE III. pontjában foglaltaknak megfelelően, azaz úgy történt meg, hogy az alapján az átlagosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára felismerhető volt, hogy az árfolyamkockázatnak nincs felső határa és az kizárólag őt terheli. Hangsúlyozta, hogy a Hpt. említett rendelkezése fogyasztóvédelmi szempontból kötelező jelleggel írja elő a fogyasztó tájékoztatását, amely alól akkor sem szabadul az alperes, ha a felperes az árfolyamkockázattal esetlegesen valóban tisztában volt. A szerződési feltétel a világos és érthető megfogalmazás 93/13/EGK irányelv 5. cikkében megfogalmazott és a fogyasztóval szerződő felet az adott szerződés létrejöttékor a Ptk. 205. § (3) bekezdése szerint terhelő követelménynek sem felel meg. Érvelése szerint az alperes alaptalanul hivatkozik arra, hogy egy matematikai képlettel megfelelően eleget tett a tájékoztatási kötelezettségének, mert a hivatkozott képlet a jellegéből adódóan nem feleltethető meg az árfolyamkockázat egyértelmű és világos ismertetésének. Alaptalannak tartotta azt az alperesnek tulajdonított hivatkozást is, miszerint az árfolyamrés egyedi megtárgyalása folytán a felek az árfolyamkockázatot is egyedileg megtárgyalták.

Másodlagos fellebbezési kérelmét arra alapította, hogy az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás lényeges szabályait sértette meg azzal, hogy a Pp. 221. § (3) bekezdésében [helyesen (1) bekezdésében] meghatározott kötelezettségét nem teljesítette, mert az ítélet indokolása formális, a felperes érvénytelenségre vonatkozó állításainak tételes jogszabályi hivatkozással alátámasztott cáfolatát nem tartalmazza, ami miatt nem alkalmas érdemi felülbírálatra.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására és a felperes másodfokú perkoltségbn marasztalására irányult, utalva az elsőfokú ítélet helyes indokaira. Kiemelte, hogy a szerződés megkötése során a felperesnek a jóhiszeműség és tisztesség követelményének, az együttműködési kötelezettségnek megfelelően úgy kell eljárnia, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható [Ptk. 4. § (1) és (4) bekezdés]. A felperestől így elvárható volt, hogy a nagy összegű és hosszabb távra szóló ügylet jellegéhez és nagyságrendjéhez, a vállalt kockázat mértékéhez igazodóan tájékozódjon, a szerződés megkötése előtt a szerződési feltételeket tartalmazó okiratot az átlagfogyasztótól elvárható gondossággal áttanulmányozza és ha olyan rendelkezést észlel, amivel nem ért egyet, megfelelő magyarázatot igényeljen (BDT.2013.2889.). Álláspontjának alátámasztására hivatkozott a Győri Ítéltábla Pf.II.20.130/2017/7/I. számú és a Pécsi Ítéltábla Pf.V.20.067/2017/11. számú eseti döntésére. Nem tartotta értelmezhetőnek a felperes alperes jogelődjére való hivatkozását, valótlannak tartotta azt az állítást, mely szerint a perben arra hivatkozott volna, hogy a szerződésben található képlettel teljesítette a kockázatteltérítést, amint az is, hogy azt adta volna elő, miszerint az árfolyamrészt a felek egyedileg megtárgyalták.

A Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelmében bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét, mert annak nem volt fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése [Pp. 228. § (4) bekezdés].

Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján indokoltá tévő ok nem állt fenn, a fellebbezési érveléssel ellentétben az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően eleget tett. Egyrészt azt állapította meg, hogy a 2008. február 29-i szerződés bármely, így a keresettel támadott feltétele tisztességtelenségének vizsgálatát önmagában kizárja az, hogy ez a szerződés nem lépett hatályba, illetve megszűnt. A felek között ténylegesen létrejött 2008. május 14-i szerződés árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást magában foglaló feltételének tisztességtelensége pedig azért nem vizsgálható, mert ez a feltétel nem a peres felek szerződéses jogait és kötelezettségeit rögzíti, hanem az árfolyamkockázatot egyébként telepítő és a keresettel nem támadott egyéb szerződéses

feltételekre figyelemmel nyújtott tájékoztatást. Ugyanakkor kitért arra is, hogy a támadott feltétel egyébként sem minősül tisztességtelennek, mert a tájékoztatás a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésének, valamint a 2/2014. PJE határozatban foglaltaknak mindenben megfelel.

Az ítéletábra ezért érdemben bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem korlátaira tekintettel a Pp. 253. § (3) bekezdésének megfelelően. A felperes fellebbezésében már nem támadta az elsőfokú bíróságnak azt a megállapítását, hogy a felek között ténylegesen a 2008. május 14-i szerződés alapján jött létre jogviszony és azt sem, hogy az elsőfokú bíróság a ténylegesen létrejött szerződés feltételének tisztességtelenségét vizsgálta. Az ítéletábra felhívására és tájékoztatására (Pf.4. sorszámú végzés) megtett nyilatkozat szerint is a valójában létrejött szerződés IV.3. pontjának tisztességtelenségét kérte megállapítani és ennek megfelelően megváltoztatni az elsőfokú bíróság ítéletét, ezért ezt a fellebbezési kérelmet kellett másodfokon vizsgálni.

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú ítélet szerződés létrejöttével kapcsolatos indokait csupán annyiban pontosítja, hogy a 2008. február 29-i szerződés 5. pontjában foglaltak helyes értelme szerint nem a szerződés hatálybalépése, hanem annak létrejötte függött az alperes jóváhagyásától, illetve a szerződési ajánlat elfogadásától [Ptk. 205. § (1) és (2) bekezdés, 213. §]. A 2008. február 29-i nyilatkozat ezért a felperes szerződéses ajánlatának minősül, a szerződés pedig az ajánlat jóváhagyási értesítőben megtett alperesi elfogadásával jött volna létre, amely elfogadó nyilatkozat megtételére a rendelkezésre álló peradatok szerint nem került sor. Mindez azonban nem érinti, hogy a ténylegesen létrejött szerződés árfolyamkockázatról való tájékoztatást magában foglaló és az elsőfokú bíróság által elbírált feltétele általános, illetve legalábbis egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltételnek minősül.

Az elsőfokú bíróság keresetet elutasító döntésével és annak alábbiak szerinti indokaival az ítéletábra maradéktalanul egyetértett, a felperes fellebbezését alaptalannak találta a következő okból. A felperes felek között létrejött kölcsönszerződés IV.3. pontja tisztességtelensége megállapítását kérte, de olyan indokkal, amely ellentmond a kereseti kérelmének és annak éppen a cáfolatára alkalmas, mert maga a felperes is azt adta elő már az elsőfokú eljárásban, hogy az ebben a pontban szereplő, az árfolyamkockázat viselésének kötelezettségére a figyelmet felhívó, erről tájékoztató feltétel olyan, amelyből a felekre jogok és kötelezettségek nem származnak (3. sorszámú beadvány). Ha pedig a támadott szerződési feltétel a felekre jogokat és kötelezettségeket nem keletkeztet, az csupán az árfolyamkockázatról való tájékoztatás tartalmát és a tájékoztatás megtörténtét foglalja magába, akkor ez az elsőfokú ítélet helyes indokai szerint egyben azt is jelenti, hogy a tájékoztatás tisztességtelenségének vizsgálata fogalmilag kizárt. A tisztességtelen szerződési feltétel Ptk. 209. § (1) bekezdésében meghatározott fogalma szerint ugyanis csak az a feltétel lehet tisztességtelen, ami a felek szerződéséből eredő jogok és kötelezettségek egyensúlyát a fogyasztó hátrányára a jóhiszeműség és a tisztesség követelményével ellentétesen megbontja. Ilyet viszont a felperes maga sem állított, a tájékoztatás nem lehet ilyen feltétel, hiszen a tájékoztatás vizsgálata legfeljebb a 2/2014. PJE határozatban foglaltaknak megfelelően abból a szempontból lehetséges, hogy az megfelelő-e. Erre a vizsgálatra is csak akkor van szükség, ha a kereset az árfolyamkockázatot a fogyasztó felperesre telepítő szerződési feltétel tisztességtelenségét állítja. Ilyen keresete pedig a felperesnek felhívás ellenére nem volt. A támadott feltétel tehát ugyan fogalmilag általános vagy legalábbis egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel, de nem olyan feltétel, amit a Ptk. 209. § (1) bekezdése a Ptk. 209/A. § (2) bekezdése semmisnek mond, mert csak a tisztességtelen szerződési feltétel lehet érvénytelen.

Mindezekhez képest tehát az ítéltábla egyetért az elsőfokú bíróság döntésével, annak másodlagosan nevezett indokával, azzal, hogy az árfolyamkockázatot valóban a felperesre hárító, e kötelezettséget előíró szerződési feltételek, azaz az Általános Szerződési Feltételek III. 5. pontjának a törlesztőrészek számának megnövekedésére, és az árfolyamváltozás III.7.2. pont alpontjaiban előírt megfizetésére vonatkozó feltételek tisztességtelenségét nem kellett vizsgálni, a felperes ugyanis a Fővárosi Ítéltábla tájékoztatására és felhívására (Pf.4. sorszámú végzés) egyértelművé tette, hogy kizárólag a szerződés IV.3. pontjában foglalt tájékoztatás tisztességtelenségének megállapítását kéri. Miután a támadott feltétel tisztességtelenségének vizsgálata fogalmilag kizárt, a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság további, a tisztességtelenség érdemi vizsgálatának körébe tartozó, a világosság és érthetőség követelményének, valamint a 2/2014. PJE határozatban foglalt elveknek való megfelelésre vonatkozó indokait mellőzi.

Az ítéltábla az előbbi indokok szerint a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, aminek következtében az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles az alperes másodfokú perköltsége, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíj, továbbá a Kmr. 13. § (2) bekezdése alapján a feljegyzett fellebbezési illeték megfizetésére.

Budapest, 2018. május 24.

. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

. Matosek Edina s.k.. Kovaliczky Ágota s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: